

## PAPER DETAILS

TITLE: GÖRSEL "İKTIDAR" TASARIMI: AFISTEKİ İKTIDAR YA DA İKTIDARI AFİSE ETMEK

AUTHORS: Bahar EROGLU YALIN

PAGES: 129-140

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31295>

## GÖRSEL "İKTİDAR" TASARIMI: AFİŞTEKİ İKTİDAR YA DA İKTİDARI AFİŞE ETMEK

Bahar EROĞLU YALIN\*

### ÖZET

Kültür, referans çevresi olarak, gerçeklikle ilgili algıları biçimlendiren, anlam üreten ve tüketen süreçler ile inanç, tutum ve davranış hatta tüm bunların belirleyicisi değerler üzerinde iç içe geçmiş ve etkileşimsel bir kavrayış sunar. Siyaseti güç ilişkisi ya da ezen-ezilen özneler üzerinden ele alan, dolayısı ile iktidarın her yerdeliğine gönderme yapan yaklaşımlar doğrultusunda kültürün toplumsal ve ekonomik sistemi tanzim eden siyasal boyutu ise siyasal sisteme ilişkin tanıma/bilgi, duygu, yargı/düşünce ve eylemleri kapsar. İnsanlar önce içinde bulundukları siyasal sistemle ilgili bilgi edinir, aktörlerine bağlılık duyar ve değer yargılarına varırlar. Şu halde iktidar tasarımı, içinde yeşerdiği kültürün gerekçesi, sonucu ve aynı zamanda toplamıdır. "Görsel "İktidar" Tasarımı:Afişteki İktidar ya da İktidarı Afişe Etmek" başlıklı çalışmanın önemi, bu noktada, kültürel ortam içinde gençlerin iktidar olgusuna ilişkin algılarının ne olduğunu ortaya koyma çabasıdır. "Gençlerin iktidarın ne olduğuna ilişkin verdikleri görsel yanıt ve anlam nedir?" sorusundan hareketle gerçekleştirilecek çalışmanın amacı gençlerin iktidarı görsel olarak nasıl tanımladıklarını keşfetmektir. Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü 1. Sınıf öğrencilerinin hazırladıkları "İktidar nedir?" konulu toplam 85 afişin çözümlenmesinde göstergebilimsel yöntem ve içerik analizi yöntemi kullanılmış, elde edilen veriler siyasal kültür ve iktidar kavramları dolayımında tartışılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Siyasal Kültür, İktidar, Gösterge, İmge

## VISUAL DESIGN OF "POWER": THE POWER ON THE POSTER OR POSTER-ING THE POWER

### ABSTRACT

Culture presents an interactional and complex conception through the processes that shape perceptions of reality and that produce and consume meaning; and beliefs, attitudes, behaviours and the values that shape all of them. The political dimension of culture, which regulates the social and economic system through political approaches that address on the basis of power relations or of oppressing and oppressed subjects and that thus refer to the omnipresence of power, covers definitions/knowledge, emotions, judgements/ideas and practices pertaining to the political system. People firstly obtain information about the political system they are living in, then they feel attachment to its actors, and thus form their value judgements. Therefore, the design of power is not only the reason, but also the outcome and the sum of the culture it stems from. The significance of the study entitled "Visual Design of "Power": The Power on the Poster or Poster-ing the Power" comes from its attempt to demonstrate how young people perceive the notion of power within their cultural environments. The aim of this study, which will be carried out departing from the question "How do young people visually perceive and make sense of what power is?", is to explore how young people define power visually. A total of 85 posters (banners) with the theme "What is power?", prepared by first-year Public Relations and Advertising students (1st ve 2nd) at the Faculty of Communication of Karadeniz Technical University, was used to be assessed through semiological analysis and content analysis methods and the data to be obtained was discussed based on the concepts of political culture and power.

**Keywords:** Political Culture, Power, Semiotics, Image

\* Yrd.Doç.Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,

## 1-GİRİŞ

*“Görünümler ve gösterişler tarihte gerçeklerden daha fazla bir rol oynamış, Gerçekte olmayan, gerçek olana üstün gelmiştir” (Le Bon, 2001:49).*

Kültür, psikolojik unsurların ötesinde algıları biçimlendiren, anlam üreten ve tüketen süreçleri; siyasal kültür ise siyasal sisteme ilişkin tanıma/bilgi, duygu, yargı/düşünce ve eylemleri kapsar. İçine doğulan çevre siyasal sisteme dair bilginin, aktörlere duyulan bağlılığın ve dahası değer yargılarının refansıdır. “Görsel “İktidar” Tasarımı: Afişteki İktidar ya da İktidarı Afiş-e Etmek” başlıklı çalışma kültürel ortam içinde gençlerin iktidar olgusuna ilişkin algılarının ne olduğunu ortaya koyarak iktidarın onlar için taşıdığı anlamı keşfetmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışmanın Siyasal Kültür ve İktidar başlıklı birinci bölümünde siyaset ve iktidar dolayımında kültür kavramı açılacaktır; İmge, Gösterge ve Anlam İlişkisi başlıklı ikinci bölümde ise imge ve anlam ilişkisine yer verilecektir. Buradaki konu edilişi ile imge tecimsel araç olma halinden uzak, salt siyasal kültürün birleştirici ya da ayrıştırıcı doğasına özgü olduğu etrafında ele alınmış, imge sahiplerinin iktidarın kapsayıcılığı üzerine düşünüş ya da karşı duruşunu anlatım olanağı sağlamıştır. “Gençlerin iktidarın ne olduğuna ilişkin verdikleri görsel yanıt ve anlam nedir?” sorusundan hareketle iktidarın görsel tasarımının konu edildiği Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü 1. ve 2. Sınıflarında okuyan öğrencilerin hazırladıkları “iktidar nedir?” konulu toplam 85 afişin göstergebilimsel yöntem ve içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmesine yer veren araştırmaya dair genel bilgiler bir sonraki bölümde paylaşılacaktır. Elde edilen bulgular sonuç bölümünde

siyasal kültür ve iktidar kavramları dolayımında tartışılacaktır.

## 2.SİYASAL KÜLTÜR VE İKTİDAR

Yaşam ya da varlık alanını düzenleyen ortak kurallar ve otorite gereksinimi iktidarı ortaya çıkarmıştır. tam da bu noktada siyaset gücün ya da değerlerin paylaşılmasıdır aslında. Siyaset ile ilgili kavramsallaştırmalar gerek onu hükümet etme sanatı, kamusal yaşam, gerek çatışma ve uzlaşma, gerekse gücün ve kaynakların dağıtımını (Heywood, 2011:21-31) olarak ele alsın iktidara dayanır. Temel olarak güç ve güce iktidar sağlayan otoritenin birleşiminden oluşan iktidar kavramının yine güçle ilintili istediğini yaptırma ve güç kullanma tekelinin yanı sıra en üstün ve tek meşru irade, çok boyutlu siyasal ilişkiler ağı gibi özellikleri vardır (Türküne, 2006:36-39). tüm bunların ötesinde iktidarın belki de en önemli özelliği meşruluğudur. Halkın rızasının ya da onayının sağlanması iktidarın sürekliliği ve haklılığının sağlanması için bir zorunluluktur. Dolayısı ile halka ragmen bir iktidar özellikle günün koşullarında gerçekliğini yitirmiş görünmektedir. İktidarın çift yönlü iletişimi zorunlu kılan çağa dair yönetim anlayışı içinde şu ya da bu biçimde meşruluğunu sağlaması Loc’un tiranlığı tanımlayan “geleneksel mutlak, sınırsız, bir ve bölünmez” (Türküne, 2006:59) yapısının değişimi ile birlikte her çağda olduğundan daha da fazla gerekliliğe dönüşmüştür. Meşruiyetin sağlanmasının en etkili yolu ise kültürdür.

Gerbner’e göre kültür, toplumsal ilişkileri, değerleri, öncelikleri ve varlığın kavramlaştırılmasını yetiştiren, düzenleyen ve yeniden üreten bir sembolik örgütlenmedir (Özer, 2004:31). Sosyal ilişkileri düzenleyen ve yeniden üreten mesajların ve imgelerin bir sistemi olan kültür. İnsanlara sosyal cinsiyet, yaş, sınıf, meslek rolleri ile giriş yapmaktadır (Özer, 2004:31). Hiç kuşkusuz her toplumun biribiri ile farklı fakat

<sup>1</sup>2010 yılının başları ile birlikte Dünya siyaset tarihi ve literatürüne “Arap Baharı” olarak geçen başta Tunus, Mısır, Yemen, Libya olmak üzere Arap dünyasında birbiri ardına gelişen, halk ayaklanmaları, protesto ve mitingler mevcut otoriter iktidarların düşürülmesine neden olmuştur.

kendi içinde bir o kadar benzer kültürel formlara sahip olmasının altında yatan neden de her toplumun mesaj ve imgelere verdiği anlamın ya da daha genel bir söyleyişle anlamların farklılığı, ortaklığı, benzerliği ya da ayrınlığıdır.

### 3. İMGE, GÖSTERGE VE ANLAM İLİŞKİSİ

“Dış dünyadaki nesnelerin zihinsel resim, kopya ya da tasarımı” (Cevizci, 2000:179); demek olan imge algı ve anlamlandırma sürecinde toplumsal ve psikolojik etkiler sonucu oluşur (Özel, 1997:10). Bunun anlamı, imgenin duyu organları ile algılanan, bireysel yönü ile psikolojik, toplumsal yönü ile kültürel anlamlandırmaya bağlı olduğudur. Algıya dair “Düşündüklerimiz ya da inandıklarımız nesneleri görüşümüzü etkiler” (1988:8) diyen Berger, “tarihsel yaşantı” olarak değerlendirdiği bu durumu “imgelerin yeni dili değişik biçimde kullanılsaydı, bu kullanım yoluyla yeni bir tür güç kazanacaktı. Bu imgeler dili içinde yaşantılarımızı sözcüklerin yetersiz kaldığı yerlere göre daha iyi bütünleyebileceklerdik. (Görme, sözcüklerden önce gelir). Yalnızca kişisel yaşantılarımızı değil, geçmişle olan ilişkilerimizin temel tarihsel yaşantılarını, başka deyişle yaşamlarımıza anlam katma arayışını, canlı öğeleri olabileceğimiz bir tarihin anlaşılması yaşantısını da bütünleyebileceklerdik o zaman.” (1988:33) diyerek ayrınıltılandırmıştır.

İmaj sözcüğünün Türkçe karşılığı olarak kullanılan imge, Türkoğlu’nun tespiti ile imajın yanıltıcı düzenleme ile sunulmayan yanını da kapsamaktadır (2000:19). Yazıcı’ya göre de kültürel düzen içinde varlık alanına dair herşey bir göstergeye dayanır ve imge bu göstergelerin dolayımında oluşur (1997:16). Afişin de film, tiyatro, resim ve daha pek çokları gibi anlamlı bir bütün olduğunu söyleyen Rifat’a göre “...bildirişim amacı taşıyan taşımasını her anlamlı bütün çeşitli birimlerden oluşan bir dizgedir. Gerçekleşme düzlemleri değişik olan bu dizgelerin birimleri de genel de gös-

terge olarak adlandırılır.” (Rifat, 1990:83). Göstergeye ait olmayan anlam doğal olmadığından sonradan göstergenin anlamı olarak öğrenilir (Burton, 1995:40). Göstergeyi oluşturan gösteren ve gösterilen (olası anlamlar) iken alıcının göstergeye verdiği anlama da anlamlandırma denir (Burton, 1995:40). İmge, ise “üç belirleyenin gösteren, gösterilen, gösterge- bileşkesinden oluşup ‘tek’e ulaşmış bir anlamsal boyutun ifadesidir” (Yazıcı, 1997:17). Dolayısı ile anlamın inşasını mümkün kılan gösterge ve imgelerdir.

Zihnin nesnelerin nihai gerçeğini kavramak için kullandığı anlamı mümkün kılan imgeler Eliade göre yapıları gereği çok değerlidir (1992:23). Çünkü gerçek kendini çelişkili bir biçimde gösterdiği ve bunun sonucunda kavramlarla ifade edilemez olduğu için gerçeğe dair kavrayış imgeler aracılığı ile sağlanır (Eliade, 1992:23).

3.Araştırmanın Tanımı , Amacı ve Yöntemi  
“Görsel “İktidar” Tasarımı: Afişteki İktidar ya da İktidarı Afişe Etmek” başlıklı araştırma geleceğin reklamcı ve halkla ilişkiler uzmanı öğrencilerinin zihinlerindeki iktidar algısının ne olduğunu ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını keşfetmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, 2011-2012 Eğitim Döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü okuyan 1. Sınıf Siyaset Bilimi ve 2. Sınıf Siyasal İletişim Dersleri kapsamında kendilerinden istenen “iktidar nedir? konulu afişlerin göstergebilimsel çözümleme ve içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmesinden oluşmaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt vermek amaçlanmıştır:

1. Geleceğin reklamcı ve halkla ilişkiler uzmanı öğrencilerin iktidar algısı nedir?
2. Geleceğin reklamcı ve halkla ilişkiler uzmanı öğrencilerin iktidar algısı cinsiyetlerine göre farklı mıdır?

3. İktidar anlatımında en çok kullanılan imge, renk ve durum nedir?

4. İktidar anlatımında en çok kullanılan imge, renk ve durumdan genel bir iktidar tanımına ulaşılabilir mi?

Mehmet Rifat, ünlü Homo Semioticus’unda göstergebilimi “bir model oluşturma alanında yaşanan “kuramsal bir oyun” olarak tanımlar (1993:21).O’na göre bu kuramsal oyun temelde 2 boyut taşır:

1. Kuramsal modeli inşa etmeye çalışırken daha önce “inşa edilmiş” kuramsal taslağı (dikey ve yatay bağlantılar) da geliştirmek;
2. Bu amaçla da varsayımsal tasarımı, insanların üretmiş olduğu dizgelere ya da doğal dünyaya uygulamak, yani bunları çözümlemek.

Bu amaçla araştırmaya temel teşkil edecek modelin inşasında Mete Çamdereli’nin “Çok ileri Giderek Bir ‘Mavi’ Afişi Okumak ya da Bir reklam Afişinin Göstergebilimsel Çözümlemesi” (2000:93-121) adlı çalışması temel alınmıştır. Araştırmanın ilgili literatürde (Fiske, 1996:135-150; Guiraud, 1994) yer alan renk, imge ve durumun yer aldığı “Görsel İletiler”le ilgili çözümlemeye yer verilmiştir. Kullanılan göstergebilimsel yöntemin anlamını ve etkisini pekiştirmenin yanı sıra 85 farklı afişle ilgili genel bir yargıya varabilmeyi mümkün kılmak için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan sorular ve bir makale çalışmasının alan sınırlığı doğrultusunda dilsel iletilere dair çözümleme sonuçlarına yer verilmemiştir.

#### Süreç

2011-2012 Güz döneminde Siyaset Bilimi, Bahar Döneminde Siyasal İletişim Derslerinin 2. Vize çalışması olarak öğrencilerden “size göre iktidar nedir? Sorusunun yanıtını afiş olarak hazırlamaları istenmiştir. Öğrenciler, kendilerine göre iktidarın ne olduğunu tanımlarken herhangi bir siyasal görüş, parti, ku-

ruma ait simge, slogan, sembol vs. ile yine herhangi bir siyasal görüş, parti, kurum ya da siyasetçiyi küçük düşürecek simge, slogan, sembol vs. kullanmamaları yönünde uyarılmışlardır. Dönem sonunda öğrencilerden toplanan afişler 1-31 Mayıs 2012 tarihleri arasında değerlendirmeye alınmıştır. Bir yıllık süre sonunda toplanan afişler içinde uyarılara uygun olmayanlar elenmiş, sınıf ve cinsiyete göre gruplandırılarak her birine ayrı bir sayı verilmiştir. Araştırma kapsamında 85 afişte kullanılan renkler cinsiyet ve sınıf ayrımına göre gruplandırılarak anlatımda kullanılan renklerin sayı olarak yoğunluğu ve imgelerin sayıları belirlenmiştir. İktidarı tanımlayan temel imge ve yardımcı imgeler belirlenerek, afiş içinde bulundukları durum cinsiyet ve sınıf ayrımına göre tablolastırılmıştır.

#### 4.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

**Tablo 1. Afişlerin Sınıf ve Cinsiyete Göre Dağılım Verileri**

| Sınıf  | Kadın | Erkek | Toplam |
|--------|-------|-------|--------|
| 1      | 14    | 28    | 42     |
| 2      | 16    | 27    | 43     |
| Toplam | 30    | 55    | 85     |

Tablo 1’de yer alan verilere göre 30 Kadın ve 55 Erkek olmak üzere toplam 85 öğrencinin afişi çalışma kapsamında kullanılmıştır. Değerlendirilen afişlerin çoğunluğu erkek ve 2. Sınıf öğrencilere aittir.

#### 4.1Sınıflara Göre Kadın Öğrencilerin Kullandığı Renkler

Sınıflara göre kadın öğrencilerin kullandıkları renklerin dağılımına bakıldığında (Tablo 2) zemin rengi olarak beyazı (17), İmge (12) ve yazı (14) olarak siyahın tercih edildiği görülmektedir. Bu durumun düşündürdüğü ilk sonuç anlatımı güçlü kılmak için zıt renklerin kullanılması, ikinci sonuç ise anlam dünyasında iyi ve kötü karşıtlığı üzerine temellenen felsefi bir yaklaşımı göstermesidir. Siyasal ik-

tidarın zemini iyiyi temsil eden beyaz ile, iktidar imgeleri kullanılan sözcükler ise kötüyü temsil eden siyah ile anlatılmıştır.

**Tablo 2. Sınıflara Göre Kadın Öğrencilerin Kullandığı Renkler**

| Renk<br>Zemin | Kadın 1 | Kadın 2 | Toplam | Renk<br>İmge | Kadın 1 | Kadın 2 | Toplam | Renk<br>Yazı | Kadın 1 | Kadın 2 | Toplam |
|---------------|---------|---------|--------|--------------|---------|---------|--------|--------------|---------|---------|--------|
| Beyaz         | 5       | 5       | 17     | Beyaz        | 5       | 3       | 8      | Beyaz        | 1       | 2       | 3      |
| Siyah         | 0       | 4       | 4      | Siyah        | 6       | 6       | 12     | Siyah        | 4       | 10      | 14     |
| Gri           | 0       | 2       | 2      | Gri          | 2       | 7       | 9      | Gri          | 0       | 0       | 0      |
| Mavi          | 2       | 0       | 2      | Mavi         | 1       | 3       | 4      | Mavi         | 0       | 0       | 0      |
| Kırmızı       | 0       | 0       | 0      | Kırmızı      | 1       | 1       | 2      | Kırmızı      | 0       | 0       | 0      |
| Kahver        | 0       | 0       | 0      | Kahver       | 4       | 0       | 4      | Kahver       | 0       | 0       | 0      |

**Tablo 3. Sınıflara Göre Erkek Öğrencilerin Kullandığı Renkler**

| Erkek<br>Zemin | Erkek 1 | Erkek 2 | Toplam | Erkek<br>İmge | Erkek 1 | Erkek 2 | Toplam | Erkek<br>Yazı | Erkek 1 | Erkek 2 | Toplam |
|----------------|---------|---------|--------|---------------|---------|---------|--------|---------------|---------|---------|--------|
| Beyaz          | 10      | 10      | 26     | Beyaz         | 7       | 3       | 9      | Beyaz         | 2       | 4       | 6      |
| Siyah          | 5       | 4       | 9      | Siyah         | 7       | 16      | 23     | Siyah         | 6       | 9       | 17     |
| Gri            | 1       | 2       | 3      | Gri           | 16      | 6       | 22     | Gri           | 0       | 1       | 1      |
| Mavi           | 5       | 3       | 6      | Mavi          | 4       | 4       | 8      | Mavi          | 0       | 0       | 0      |
| Kırmızı        | 1       | 1       | 2      | Kırmızı       | 6       | 3       | 9      | Kırmızı       | 1       | 2       | 3      |
| Kahver         | 0       | 0       | 0      | Kahver        | 4       | 2       | 6      | Kahver        | 0       | 0       | 0      |
| Yanmıs         | 1       | 1       | 2      | Yanmıs        | 2       | 4       | 6      | Yanmıs        | 0       | 1       | 1      |
| Sarı           | 1       | 0       | 1      | Sarı          | 3       | 3       | 6      | Sarı          | 0       | 0       | 0      |
| Ten            | 0       | 1       | 1      | Ten           | 1       | 1       | 2      | Ten           | 0       | 0       | 0      |
| Mor            | 0       | 0       | 0      | Mor           | 0       | 0       | 0      | Mor           | 0       | 0       | 0      |
| Yeşil          | 0       | 0       | 0      | Yeşil         | 1       | 2       | 3      | Yeşil         | 0       | 0       | 0      |
| Karara         | 0       | 5       | 5      | Karara        | 0       | 0       | 0      | Karara        | 4       | 5       | 9      |

Tablo 3'te yer alan sınıflara göre erkek öğrencilerin kullandığı renklere dair dağılım verilerine bakıldığında zemin rengi olarak beyazın (26) tercih edildiği görülmektedir. İktidar imgesi olarak en çok kullanılan renkler ise siyah (23) ve gri (23) renkleridir. Sözcüklerde ise en çok siyah renk kullanılmıştır (17). Tıpkı kadın öğrencilerde olduğu gibi zemin ve yazı renklerinin seçiminde siyah ve beyazın kullanılıyor olması bu noktada bir benzeşmeye işaret ederken, iktidarı anlamlandıran imgelerin renk seçiminde kadınlardan farklı olarak siyahın yanında grinin yüksek bir düzeyde tercih edilmesi ayrışmayı göstermesi bakımından önemlidir. Grinin içe kapanıklık, alçak gönüllülük, diplomatça davranış, olaylardan ve çatışmalardan uzak durma gibi anlamları vardır. Bu anlamlar, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla iktidar imgesi konusunda daha uzlaşmacı olduklarını göster-

rebileceği gibi aynı zamanda iyi-kötü karşıtlığının iktidar imgesine yansımaları konusunda daha kararsız olduklarını da gösterebilir.

**Tablo 4. Sınıflara Göre Kadın ve Erkek Öğrencilerin Kullandığı İmge Sayısı**

| Kullanılan imge sayısı | Kadın 1 | Kadın 2 | Toplam | Kullanılan imge sayısı | Erkek 1 | Erkek 2 | Toplam |
|------------------------|---------|---------|--------|------------------------|---------|---------|--------|
| 1                      | 1       | 1       | 2      | 1                      | 2       | 5       | 7      |
| 2                      | 4       | 5       | 9      | 2                      | 11      | 8       | 19     |
| 3                      | 3       | 6       | 9      | 3                      | 6       | 8       | 14     |
| 4                      | 0       | 0       | 0      | 4                      | 4       | 2       | 6      |
| 5                      | 4       | 3       | 7      | 5                      | 2       | 2       | 4      |
| 6 ve daha fazlası      | 2       | 1       | 3      | 6 ve daha fazlası      | 3       | 2       | 5      |
| Toplam                 | 14      | 16      | 30     | Toplam                 | 28      | 27      | 55     |

Kadın öğrenciler iktidarı tek bir iktidar imgesi ile tanımlama konusunda erkek öğrencilere oranla çok daha düşük bir sayıya sahiptir. Her iki grup öğrenci de iktidarı en çok 2 ve 3 imge aracılığı ile anlatmış, her iki gruptan çok az sayıda öğrenci 6 ve daha fazla imgeyi kullanma yoluna gitmiştir.

#### 4.2 1.Sınıfta Okuyan Kadın Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları

Tablo 5'te yer alan temel iktidar imgesi verilerine bakıldığında en çok insan ve erkek imgesi kullanıldığı görülmektedir. 1. Sınıfta okuyan kadın öğrenciler iktidarı erkek olarak tanımlamaktadır. Türk siyasi kültürünün dahası siyasetin evrensel doğasının bir sonucu olarak siyasal alan özellikle iktidar alanı erkeklerle ait görülmektedir. İktidarın ilişkilendirildiği meslekler ise siyasetçi, balıkçı, kuklacı, zengin, yılan oynatıcısı gibi aslında güç ve etki üzerine temellenen mesleklerdir. İktidar imgesini ikinci en yüksek sayı ile anlatan el imgesidir. İnsanın güç, sahip olma, elde etme, üretme, direnme gibi eylemlerine yön veren el imgesinin kullanımı oldukça yaygındır. Bir üçüncü sık kullanılan imge ise iptir. İktidarın karşıtı olan iktidarsızlık halinde bağılılık ve bağımlılığı simgeleyen ip imgesi, iktidar olma halinde gücü, yetki, sahipliği ve etkiyi simgelemektedir. İmgelerin içinde bu-

lunduğu durumların içerdiği olumlu, olumsuz ve nötr anlamlara bakıldığında olumsuz anlamların oldukça yüksek sayıda olduğu görülmektedir.

#### 4.3 2.Sınıfta Okuyan Kadın Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları

Tablo 6'daki kadın öğrencilerin çoğunluğu iktidarı yine insan ve erkek olarak imgelemiştir. En çok kullanılan imgelerden biri olan el imgesinin erkeğe ait sayısındaki yükseklik de son derece ilginçtir. Birinci sınıfta okuyan kadın öğrencilerden farklı olarak erkeği niteleyen meslek ya da maddi durum gibi özellikler verilmemiştir. Para, dünya, insan kitlesi ve ip yine en çok kullanılan imgelerdir. Bu gruba giren öğrencilerin iktidar tasarımı paraya yaptıkları vurgu özellikle ekonomik iktidarlara ilişkin geliştirilen farkındalığı işaret etmesi bakımından son derece önemlidir. bu gruba giren öğrenci kitlesi de imgelerin durumlarına olumsuz anlam yüklemiştir.

#### 4.4 1.Sınıfta Okuyan Erkek Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları

Tablo 8'de yer alan erkek öğrencilerin temel iktidar imgelerine bakıldığında çoğunluk yine insan ve erkek imgesine aittir. Erkeklerin de kadınlar gibi siyaseti dolayısı ile iktidarı erileştirdikleri görülmektedir. Bir diğer iktidar imgesi olan el 2. Sınıf kadın öğrencilerde olduğunun aksine cinsiyeti belirgin değildir. Yardımcı imgelerdeki çeşitlilik genel bir yargıya varmayı güçleştirmektedir. Bu gruba giren öğrencilerin imge durumlarına bakıldığında da diğer gruba girenlerdekine benzer biçimde olumsuz anlam yüklü olduğu görülmektedir.

#### 4.5 2. Sınıfta Okuyan Erkek Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları

2. sınıfta okuyan erkek öğrenciler, tıpkı diğer sınıflarda okuyan öğrenciler gibi iktidarı insan ve erkek ile ilişkilendirmişlerdir (Tablo 9). İkinci en çok kullanılan imge ise el figürüdür.

**Tablo. 5 1. Sınıfta Okuyan Kadın Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları**

| Sıra no | Temel İktidar İmgeleri                       | Yardımcı İmgeler 1                       | Yardımcı İmgeler 2 | Diğer Yardımcı İktidar İmgeleri                              | Durum                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|----------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------|--------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1       | İnsan (erkek)                                | Toruz                                    | İnsan Kitlesi      | Ş sembolü, ev, arabası, talt                                 | Toruzun Ş sembolü ve ev, arabası, talt resimlerinin olduğu kefesini yukarı kaldıran insan (erkek), aşağıdaki diğer kefesinde duran insan kitlesi ve bu kefedeki diğer insanlar.                                                                                                                                                          |
| 2       | Leylek                                       | Leylek sürüsü                            |                    |                                                              | Bir leylek sürüsü ve en önünde tek bir leylek                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 3       | İnsan, Siyasetçi (erkek)                     | Mikrofon                                 | Sahne              | İnsan kitlesi, bayrak, ? işaretinin olduğu konuşma balonları | Sahnele elinde mikrofon başıyığı duran siyasetçi, karşısında? işaretli konuşma balonları olan halk kitlesi                                                                                                                                                                                                                               |
| 4       | İnsan, Balıkçı (erkek)                       | Ağ                                       | Balık yığını       | Deniz                                                        | Denizden ağ ile balık çıkaran erkek balıkçı                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 5       | El (sağ ve sol)                              | Kazan                                    | Kaşık              | Kepçe                                                        | Sağ el üzerinde "5 TL ve 10 TL" yazan paraların olduğu kaşığı halk kitlesine uzatıyor. Sağ elin üzerinde kırı, zant, işaretlik, yeksaulluk, enflasyon sözcükleri yazılı. Sol el üzerinde "50 TL ve 100 TL" yazılı paraları tuttuğu kepele ile halk kitlesinden topluyor. Sol elin üstünde okul, yol, hastane, köprü, iş islihdum yazılı. |
| 6       | İnsan, kuldaıcı (erkek), Gepeto              | Kakla, erkek, Pinokyo                    | İp                 |                                                              | Gepeto, elindeki iplerle Pinokyo'yu oynatıyor.                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 7       | İnsan, (erkek), zengin                       | İnsan (erkek), yoksul                    | Tahanca            | Sapın, Ş sembolü, Dilya, sopa, balıca                        | Görünümte tzerinde Dolaz Ş sembolü, cebinde tahanca, elinde dünya olan zengin erkek, karşısında baci yaralı, grötünde yns, sepearsda balıca cebinde sapın taşıyan yoksul erkek.                                                                                                                                                          |
| 8       | İnsan, erkek, yılan oynatıcısı (Hint Fakiri) | Kasval                                   | Yılan              | Sepet                                                        | Kasval Çatları erkek yılan oynatıcısının önünde başını yukarı uzatan yılan.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 9       | İnsan, erkek                                 | eller                                    |                    |                                                              | İki eliyle kulaklarını kapatan erkeğin baş kısmını saran eller.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 10      | Yumurta (sarı)                               | Yumurta lar (beyaz)                      |                    |                                                              | Beyaz yumurta yığınının içinde tek bir sarı yumurta                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 11      | Göz                                          | Sahne                                    | Perde              | Karanlık                                                     | Sahnenin üstünde karanlığa açılan perde, karanlığın içinden bakan gözler.                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 12      | El                                           | dünya                                    |                    |                                                              | Bir elin işaret parmağı üstünde dönen dünya                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 13      | El                                           | İnsan, erkek                             | İp                 |                                                              | Ele iple asılı duran insan, erkek.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 14      | Kedi, erkek, çizgi film karakteri, Tom       | Parç, erkek, çizgi film karakteri, Jerry | Elektrik süpürgesi | Sopa, diuamit                                                | 1. Kare: Tom'un elinde elektrik süpürgesi Jerry'yi kovuyor.<br>2. Kare: Jerry, kul ve gövdesindeki kılın göstererek Tom'u korkutuyor.<br>3. Kare: Tom sol elindeki sopayı Jerry'den, Jerry sol elindeki diuamit'i Tom'dan saklayarak sağ elini ile tokalaıyorlar.                                                                        |

**Tablo 6. 2.Sınıfta Okuyan Kadın Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları**

| Tablo 6. 2.Sınıfta Okuyan Kadın Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları |                      |                       |                    |                                       |                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-----------------------|--------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sıra no                                                                                        | Temel iktidar imgesi | Yardımcı imgeler 1    | Yardımcı imgeler 2 | Diğer Yardımcı iktidar imgeleri       | Durum                                                                                                                                                             |
| 1                                                                                              | İnsan, erkek figürü  | İnsan kütlesi         | Kürsü              |                                       | Kürsünün üstündeki konuşan insan erkek figure, karşıtımda ağır bantlı insan kütlesi                                                                               |
| 2                                                                                              | İnsan, kadın, anne   | Çocuk                 |                    |                                       | Farklı ırk, yaş, gelir ve meslek grubundaki yanında çocukları/sosyalları olan kadınlar                                                                            |
| 3                                                                                              | Dümen                |                       |                    |                                       | Dümen fotoğrafı                                                                                                                                                   |
| 4                                                                                              | Oy Sandığı           | El (erkek)            | Jop                | Küçük ip, çifçi (erkek), işçi (erkek) | Küçük iple bağlı oy sandığından çıkmaya çalışan elin üzerinde bir erkek elinin ruşağı jop, sandığın üzerinde yoksul görünümülü işçi ve çifçi resimleri bulunuyor. |
| 5                                                                                              | İnsan, erkek         | Tenizi                | İnsan kütlesi      |                                       | Tenizin havada duran kefesinin içinde insan kütlesi, altına duran kefesinin üzerinde sakarı elbiseyi erkek gölgesi.                                               |
| 6                                                                                              | Karınca              | Taht                  |                    |                                       | Tahta üzerinde karınca, sağ elinin işaret parmağı ile karıya işaret ediyor.                                                                                       |
| 7                                                                                              | El (erkek)           | El (erkek)            |                    |                                       | Bilek güreşi yapan iki erkek eli                                                                                                                                  |
| 8                                                                                              | El (erkek)           | Dünya                 |                    |                                       | Erkek eli dünyayı avucunun içine alıyor                                                                                                                           |
| 9                                                                                              | El (erkek)           | İp                    | Dünya              |                                       | Yukarıdaki elin erkek eli aşağıdaki elin dünyayı kolda tutuyor.                                                                                                   |
| 10                                                                                             | Ok                   | Oklar                 | Çifti seritli yol  | Gürtünce, yol yapımı levhaları        | Gürtünce ve yol yapımı işaretlerinin oklağı sağ seritleri üzerinde iktidar yazılı büyük oku takip eden diğer küçük oklara katılan ok.                             |
| 11                                                                                             | El (erkek)           | İnsan (erkek)         | İp                 | Dolar sembolü, çanta                  | Şövalye yörükü, takım elbisesinin kolu görünen, göğüsünde dolar sembolü olan el, kolda iplerin ucunda takım elbise elinde çantası olan erkek oynatıyor.           |
| 12                                                                                             | El (erkek)           | Para                  | Dünya              |                                       | Bir elin işaret parmağı üzerinde içinde dolar, euro, sterlin, TL olan yuvarlağı tutuyor.                                                                          |
| 13                                                                                             | Göz                  | İnsan (erkek) kütlesi | zincir             |                                       | El zinciri insa erkek kütlesinin üzerinde karıya doğru bakan göz.                                                                                                 |
| 14                                                                                             | El (erkek)           | İnsan kütlesi         |                    |                                       | Bir el, baş parmak ve işaret parmağı ile insan kütlesini işiyor                                                                                                   |
| 15                                                                                             | El (erkek)           | Para                  | Dünya              |                                       | Bir elin işaret parmağı üzerinde içinde dolar, euro, sterlin, TL olan yuvarlağı tutuyor.                                                                          |
| 16                                                                                             | İnsan (erkek)        | Orkestra              |                    |                                       | Elindeki baret ile orkestranın üzerinde duran erkek.                                                                                                              |

**Tablo 7. 1. Sınıfta Okuyan Erkek Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları**

| Sıra no | Temel İktidar İmgeleri    | Yardımcı İmgeler 1     | Yardımcı İmgeler 2   | Diğer Yardımcı İktidar İmgeleri                               | Durum                                                                                                                                                                                             |
|---------|---------------------------|------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1       | İnsan (erkek) figürü      | İnsan kütlesi (erkek)  |                      |                                                               | Öz şeklinde dizilmiş gri insan kütlesinin en önünde duran kırmızı insan figürü                                                                                                                    |
| 2       | Kolruk, deri, kırmızı     | Dünya                  | uzay                 |                                                               | Dünyanın üzerinde duran kolruk.                                                                                                                                                                   |
| 3       | Dolar işaretli kağıt para | Kukla ipi              | dünya                |                                                               | Dünyanın üzerindeki para dünyayı kukla ipi ile oynatıyor.                                                                                                                                         |
| 4       | İnsan, Erkek              | sopa                   |                      |                                                               | Elinde sopası olan gülen insan, erkek                                                                                                                                                             |
| 5       | İnsan, erkek              | polis                  | Panzer               | maymın                                                        | Maymınları çevrimleyne figürleri ile insan (erkek) olan, yanında panzer olan polisler kaşpsında duruyor.                                                                                          |
| 6       | Yumruk                    | İnsan kütlesi          | Tenizi               |                                                               | Yumruk insan kütlesini üzerinde adalet yazan teraziyeye doğru diyor.                                                                                                                              |
| 7       | Eşek                      | Eşek arabası           | sopa                 | Takımı elbise                                                 | Takımı elbiseli, elinde sopa olan eşek, üzerinde öz eşeğin olduğu tabii arabayı çeken eşeği kontrol ediyor.                                                                                       |
| 8       | İnsan (erkek/kütlesi)     | yıldız                 |                      |                                                               | Üstüste yığılı insan (erkek) resimlerinin üzerinde yıldızla ulaşılmaya çalışılan bir insan (erkek)                                                                                                |
| 9       | İnsan (erkek)             | Satranç taşları        | Satranç tahtası      |                                                               | Satranç tahtasının üzerindeki satranç taşlarını arkasından karşıya bakarak düşünen yaşlı erkek.                                                                                                   |
| 10      | Çöp adam (erkek)          | Durağacı               | İp                   | Tenizi                                                        | Durağaca asılı çöp adam elindeki iplerle tenizin kafesinde duran 2 çöp adamı kontrol ediyor.                                                                                                      |
| 11      | Roklam tabelası           | Kitap                  |                      |                                                               | Siyasetin gerçek yüzünü anlatan kitap sansürleniyor                                                                                                                                               |
| 12      | Erkek çiftçi              | Sopa                   | Öküz                 | Tarla süren araba                                             | Elinde sopayla öküzlerle çiftliği arabayı kontrol eden erkek çiftçi (ömrün hiyerarşisi)                                                                                                           |
| 13      | İskambil kağıdı           | Dünya üterleri         | Kurukafa             | Duranit                                                       | Dünya üterleri, iskanbil kağıtları, duranit, kurukafa yan yana sıralanıyor.                                                                                                                       |
| 14      | Balık                     | Balık kılıçları        |                      |                                                               | Balık kılıçları üzerinde yakan doğru duran balık                                                                                                                                                  |
| 15      | İnsan, erkek, zengin      | Para çuvalı            | Yoksul insan (erkek) | Tahminen, sopa, ipe asılı para.                               | 2 yoksul erkeğin yanında tahminenlikin üzerindeki para çuvalını ile duran zengin erkeğin elindeki sopanın ucuna asılı ipe bağlı parayı yakalamaya çalışıyor.                                      |
| 16      | İnsane, erkek, zengin     | İnsan, erkek topluluğu |                      |                                                               | Birbirinin omzunda yitkilen 8 erkeğin en üstünde duran takım elbiseli erkek.                                                                                                                      |
| 17      | El                        | Kafes                  | Gövercin             | Zeytin dalı                                                   | Ağzında zeytin dalı olan gövercinin içinde bulunduğu kapalı kafesi tutan el.                                                                                                                      |
| 18      | İnsan, erkek              | El kuklası (erkek)     | İpli kukla (erkek)   |                                                               | Seçimlerden önce yazının altında elindeki kuklayı havaya kaldırarak takım elbiseli erkek, seçimlerden sonra yazının altında ipli kuklayı aşağı doğru sallatarak oynatan erkek                     |
| 19      | El                        | Bayrak                 | Yol                  | Dere, oruk, çekiç, silah, bilgisayar, ev                      | Bayrak, yol, dere, oruk, çekiç, silah, bilgisayar ve evin bulunduğu alanın üzerini örten bir el                                                                                                   |
| 20      | El                        | İnsan, erkek, yaşlı    | İnsan, erkek, çiftçi | İnsan, erkek, Heykeltıraş, mum diken el, iç içe geçmiş iki el | Yan yana dizilmiş İnsan, erkek, yaşlı; İnsan, erkek, çiftçi; İnsan, erkek, Heykeltıraş; mum diken el, iç içe geçmiş iki el                                                                        |
| 21      | Sinema                    | Sinema afişleri        | İnsan grubu          |                                                               | Siyasetle ilgili afişlerin yanında insan grubu siyaset sineması yazının altında duruyor                                                                                                           |
| 22      | İnsan, erkek figürü       | İnsan kafası           |                      |                                                               | İnsan kafasının içinde halka halinde el ile tutulan insan figürleri                                                                                                                               |
| 23      | İnsan, erkek              | tarık                  |                      |                                                               | Taş devri insanı elinde tarık taşıyor                                                                                                                                                             |
| 24      | maske                     | Ağlayan maske          | Gülen maske          | kurdela                                                       | Yarıyana duran etrafında kırmızı kurdela olan ağlayan ve gülen iki maske.                                                                                                                         |
| 25      | El                        | İnsan, erkek           |                      |                                                               | Yumruk şeklindeki elin baş parmağı takım elbiseli bir erkeğin bacağı uzuyor                                                                                                                       |
| 26      | İnsan, erkek, hakem       | Kırmızı kart           | Futbol sahası        | Futbolcular                                                   | Hakem futbolcu kırmızı kart gösteriyor                                                                                                                                                            |
| 27      | El (erkek)                | Dünya                  | Türk bayrağı         | kağıt delerler, tenizi, kitap, kep,                           | Bir erkeğin iki elinin ortasına kumbaraya benzetilmiş yuvarlak içinde Türk bayrağı taşıyan insan fotoğrafı. Kumbaraya benzetilmiş yuvarlağın içine doğru akan kağıt delerler, tenizi, kitap, kep, |
| 28      | Satranç tahtası           | Satranç taşları        |                      |                                                               | Satranç tahtası üzerinde satranç taşları                                                                                                                                                          |

**Tablo 8 2. Sınıfta Okuyan Erkek Öğrencilerin İmgeler ve Durumlardan Oluşan İktidar Tasarımları**

| Sıra no | Temel İktidar imgesi                                             | Yardımcı İmgeler 1                                                                | Yardımcı İmgeler 2  | Diğer Yardımcı İktidar İmgeleri | Durum                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1       | El                                                               | İp koluası                                                                        | Ti sembolü          | Çanta                           | Takım elbiseler kolu ve gömleğin altında Ti sembolü olan şıfatıye yüzüklü el, kulla ipleri ile evrak çantalı takım elbiseli erkekçi yaratılıyor                                                                                                                                          |
| 2       | Kuş                                                              | İktidar sözcüğü                                                                   | Başa                | Çadır                           | “İktidar” sözcüğünün “T” harfleri oluşturan kuş, başlıca çadırın tepesinde duruyor                                                                                                                                                                                                       |
| 3       | pusula                                                           | Piri reis haritası                                                                |                     |                                 | Piri Reis haritasının üzerinde pusula                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 4       | El                                                               | Aslan heykeli                                                                     | Sifon               |                                 | 3 tane yumruk şeklinde el sifonu, 2 aslan heykelinin ortasında duruyor                                                                                                                                                                                                                   |
| 5       | İnsan, Erkek                                                     | Beyaz bez parçası                                                                 | Tabak, çatal, kaşık | Megafon, sopa, pito             | Yemek masasında oturan puro içen, kolları bağlı erkekğin, yaksama bağlı örtünün beyaz bez parçası uzanarak birinin elinde megafon, iktidarın elinde sopa olan iki erkekğin ortasında bulunan birdiğer yoksul erkekğin elinde bayrağı dünüyor. Bayrağın üzerinde tabak, çatal, bıçak var. |
| 6       | Polis                                                            | Kuşek                                                                             |                     |                                 | Polis kilesinin önünde havaya kışek                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 7       | El                                                               | Kumru                                                                             |                     |                                 | Kumru kumru parçasının önünde yumruk şekilde el.                                                                                                                                                                                                                                         |
| 8       | Ayakkabı (erkek)                                                 | Taak                                                                              | İnsan kitlesi       |                                 | Kumru parçasında iki basak ve ayakkabı. Ayakkabıların her ikisinin altında duran insan gölgelerinden oluşan kitle, basak fotoğrafın üzerinde takti fotoğrafları buluyor.                                                                                                                 |
| 9       | El                                                               | Top                                                                               |                     |                                 | Yukarıdan sarkan iki el, turuncu topın üzerini, aşağıdan uzanan farklı cinsiyet ve ırktan efier toplan kalan kısmını kapatıyor.                                                                                                                                                          |
| 10      | İnsan, erkek                                                     | Kütak                                                                             | masa                |                                 | En aşağıda iki insanın taşıdığı kütüğün üstünde 4 insan ellerinin üzerinde bir masa, masanın üstünde iki insane ellerinde tek bir masa ve insan taşıyor.                                                                                                                                 |
| 11      | Atatürk                                                          | İnsan figürleri                                                                   | el                  | Dünya, oklar, kalen             | Atatürk resiminden dışı doğru açılan oklar, insane figürleri, el ve dünya resiminden uzanıyor                                                                                                                                                                                            |
| 12      | İnsane, erkek figürü                                             | Taak                                                                              | İnsan kitlesi       | Kedi, ek                        | İnsane figüründen dışı doğru açılan oklar. Taak, insane kitlesi, kedi ve yumruk şekilde ele değir uzanıyor.                                                                                                                                                                              |
| 13      | Pasta dilimi tabla                                               | İktidar sözcüğü                                                                   | Azınlık sözcüğü     |                                 | Pasta dilimi tablonun yarısını iktidar sözcüğü kaplıyor. Kalan yarısı 4 parçaya ayrılan azınlık sözcüğünü kaplıyor.                                                                                                                                                                      |
| 14      | İnsan, erkek                                                     | kaval                                                                             | İare                |                                 | Kaval çalan erkekğin etrafında faneler bulunuyor.                                                                                                                                                                                                                                        |
| 15      | İnsane kilesi, erkek                                             | Demokrasi sözcüğü                                                                 | çatı                | Konuşma balonu                  | İçinde demokrasi sözcüğünün yinlendiği çatının altında gri renkli konuşma balonlarını olduğu gri renkli insan topluluğu, çatının dışıda gri renkli insane topluluğunun her iki yanına tek sıra dizilmiş kumru, mavi, sarı ve yeşil renkli konuşma balonu insane grubu.                   |
| 16      | Sperm                                                            | Spermiler                                                                         |                     |                                 | Yukarı doğru ilerleyen mavi sperm, arkasında beyaz renkli diğer spermiler                                                                                                                                                                                                                |
| 17      | Aparıman                                                         | pencere                                                                           | ışık                |                                 | Gri renkli                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 18      | Balık                                                            | Büyük balık                                                                       | Küçük balıklar      | Tağ                             | Başında tağ olan büyük balık ve karşısında daran küçük balıklar                                                                                                                                                                                                                          |
| 19      | El                                                               | İp                                                                                | Güvercin            | Toprak                          | Topraktan çıkan el ip ile sayılan en üstünde yer alan iktidar yazısına bağlı, siyah güvercini yakalamaya çalışıyor                                                                                                                                                                       |
| 20      | horoz                                                            | kaya                                                                              | tavuk               | gölge                           | Yüksek bir kayanın tepesinde bulunan horozun yere yansıyan büyük gölgesi etrafında tavuklar ve tek bir horoz bulunuyor.                                                                                                                                                                  |
| 21      | Kulla (erkek)                                                    | Kulla (erkek)                                                                     | ip                  |                                 | Elindeki tahta kullağa bağlı ve elindeki iplerle onu oynatan el kullası                                                                                                                                                                                                                  |
| 22      | İnsan (erkeci)                                                   | Takım elbise                                                                      | para                |                                 | Sarı saçlı, mavi gözlü, takım elbiseli erkekğin paraya bakan yitiri yumruk, iskelet balını alması, temirleşmiş bulunuyor.                                                                                                                                                                |
| 23      | İnsan vücudunu oluşturanacak şekilde çizilmiş L, S ve T harfleri | Faş, Anars, komün, liberal, sosyal, marks, hüman, emperyal, kapitalist sözcükleri |                     |                                 | Faş, Anars, komün, liberal, sosyal, marks, hüman, emperyal, kapitalist sözcüklerinin yan tarafında siyah kei ve basak gri bay ve gövde her iki harfi sarımsıya kırmızı s harfinden oluşan insan figürü                                                                                   |
| 24      | İnsan, erkek                                                     | Terazi                                                                            | dünya               | Takım elbise                    | Terazinin aşağıda duran kilesinde siyah takım elbiseli erkek, havada duran diğer kilesinde dünya bulunuyor.                                                                                                                                                                              |
| 25      | İnsan, erkek, pito                                               | helikopter                                                                        | İp                  | cambez                          | Erkek pilotun kullandığı helikoptere seçildikten iple bağlı bir kadın bir erkek cambez                                                                                                                                                                                                   |
| 26      | İnsan, erkek                                                     | Uzun bir burun                                                                    | İnsan kitlesi       |                                 | Kolları bağlı bir erkekğin uzun burununda duran insan kitlesi                                                                                                                                                                                                                            |
| 27      | ip                                                               | ışık                                                                              |                     |                                 | İpin ucuna bağlı ışık demeti                                                                                                                                                                                                                                                             |

El imgesi 1. Sınıf erkek öğrencilerinde olduğu gibi çoğunlukla cinsiyete vurgu yapmadan kullanılmıştır. İp, dünya, insan kitlesi iktidar tasarımında kullanılan diğer yardımcı imgelerdir. Bu gruba giren imgelerin durumlarına bakıldığında da diğer 3 grup öğrencide olduğu gibi olumsuz anlam yüklü olduğu görülmektedir.

## SONUÇ

Her toplum için geçerli ve evrensel bir kavram olarak siyasal olanı biçimlendiren, benzerlik ve farklılıklara yol açan kültür, bir toplumun nasıl yönetildiğinin yanıtıdır (Eroğlu Yalın, 2009:70). Şu halde iktidar tasarımı da içinde yeşerdiği kültürün gerekçesi, sonucu ve aynı zamanda toplamıdır.

Seyreden ve seyredilen olarak afişini inceleme yerlemi yapan araştırma, geleceğin reklamcı ve halkla ilişkiler uzmanı öğrencilerin eril bir

iktidar algısına sahip olduğunu göstermektedir. Baskı geleneğinin hakim olduğu siyasal kültür yapısı içinde siyasetin egemen aktörleri de erkekler olunması sahip olunan bu algının gerekçelerini oluşturmaktadır. Güç üzerine temellenen iktidar algısı kadın ve erkeğe göre ele alındığında çok da farklı değildir. İktidar anlatımında en çok kullanılan imgeler, el, dünya, ip, insan kitlesi, para, kukla ve terazi iken en çok kullanılan renkler siyah, beyaz ve gridir. İmgelerin içinde bulunduğu durum ise olumsuz anlam yüklüdür. İnsanın güç, sahip olma, elde etme, üretme, direnme gibi eylemlerine yön veren el; varlık alanını ve iktidarın evrenselliğini ya da küreselliğini simgeleyen Dünya, İktidarın karşıtı olan iktidarsızlık halinde bağıllık ve bağımlılığı iktidar olma halinde gücü, yetki, sahipliği ve etkiyi simgeleyen ip imgesi, çoğunluk- azınlık karşıtlığını vurgulayan iktidar imgesine karşı yardımcı imge olarak insan kitlesi imgesi, iktidarın ekonomik boyutuna gönderme yapan para, iktidarın nesnesi olmayı ya da bir başka ifade ile etkisine maruz kalmaktan kurtuluşun olmadığı dengesiz bir güç ilişkisini simgeleyen kukla, ve çoğu zaman tekil bir iktidar imgesine karşı son derece güçsüz olan halk ya da insan kitlesinin yer aldığı ve aslında adaleti simgeleyen terazi imgesi en çok kullanılan imgeler olmuşlardır.

Siyaset temelinde temiz bir kavram iken, iktidar imgesi ve sözü onu kirletmekte, bir başka açıdan okunduğunda özünde iyi olan siyaset, iktidar imgesi ve sözü ile kötüleşmektedir. Bu duruma getirilecek en doğru açıklamayı ve “İktidar anlatımında en çok kullanılan imge, renk ve durumdan genel bir iktidar tanımına ulaşılabilir mi?” sorusuna verebilecek en doğru yanıtı ise Foucault’un “... gördüğümüz şeyleri istediğimiz kadar anlatalım, görünen şey hiç bir zaman söylenen şeyin içine sığmaz..” (1994:35) sözünde bulmak mümkündür. Gerçekten de insan aslında anlamların gücü ve çokluğu, “söyleyiş”ten çok daha derin “görüş”ler karşısında güçsüzdür.

## KAYNAKÇA

**BERGER, John**, Görme Biçimleri, Çev. Yurdanur SALMAN, 3. Basım, Metis Yay., İstanbul, 1988.

**BURTON, Graeme**, Görünenden Fazlası: Medya Analizlerine Giriş, Çev. Nefin DİNÇ, Alan Yay., İstanbul, 1995.

**CEVİZCİ, Ahmet**, Felsefe Terimleri Sözlüğü, Paradigma Yay., İstanbul, 2000.

**ÇAMDERELİ, Mete**, “Çok İleri Giderek Bir ‘Mavi’ Afişi Okumak ya da Bir Reklam Afişinin Göstergebilimsel Çözümlemesi”, İletişim, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Bahar, 2000/5, Ankara, ss.93-121.

**EROĞLU YALIN, Bahar**, Siyasal Değer: Siyasal O/A/lanın İletişimi ve Değer Kabul Ettiklerimiz, Derin Yay., İstanbul, 2009.

**FISKE, John**, İletişim Çalışmalarına Giriş, Çev. Süleyman İrvan, Ark Yay., Ankara, 1996.

**FOUCAULT, Michel**, Kelimeler ve Şeyler, Çev. Mehmet Ali KILIÇBAY, İmge Kitabevi, Ankara, 1994.

**GUİRAUD, Pierre**, Göstergebilim, Çev. Mehmet Yalçın, 2. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1994.

**HEYWOOD, Andrew**, Siyaset, Çev. Bekir Berat ÖZİPEK vd., Adres Yay., Ankara, 2010.

**ÖZER, Ömer**, Yetiştirme Kuramı: Televizyonun Kültürel işlevlerinin İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi Yay., Eskişehir, 2004.

**RİFAT, Mehmet**, Dilbilim ve Göstergebilim Çağdaş Kuramları, Düzlem Yay., İstanbul, 1990.

**RİFAT, Mehmet**, Homo Semioticus, YKY, İstanbul, 1993.

**TÜRKÖNE, Mümtaz'er**, (ed.), Siyaset, 5. Baskı, Lotus Yay., Ankara, 2006.

**TÜRKÖĞLU, Nurçay**, Görü-yorum: Gündelik Yaşamda İmgelerin Gücü, Der Yay., İstanbul, 2000.

**YAZICI, İsmet**, Kitle İletişiminde İmaj:Kuramsal Bir Yaklaşım, Bilim yay., İstanbul, 1997.  
<http://www.liderlik.gen.tr/renklerin anlami/271-grinin anlami>

